

**Հայաստանի Հանրապետության
Կրթության և գիտության նախարարություն**

ՄԱՍԻՆԿՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆԿՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆԿՆԵՐԻ 2019
ՁԱՅԻՒՄ - 04 ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄ - 14021 ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄ

Մանկավարժական Կառավարչություն
104/0100-Մանկավարժական կառավարչություն
Կառավարչություն

**Տեղի
ՅԱԿԱԼԱՐՄԻ
Գործող ղեկավար**

ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ
ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ
ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ
ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ

ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ
ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ
ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ
ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ

ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ 1494436

Կրթության մասին 82684

Կրթության և գիտության նախարարություն
Բնակարանային կառավարչություն
Կրթության և գիտության նախարարություն
or 04 - 04 2019 Կրթության և գիտության նախարարություն

Մանկավարժական Կառավարչություն

**Մանկավարժական
Կառավարչություն**

Կրթության և գիտության նախարարություն
104/0100-Մանկավարժական
Կառավարչություն

By the decision of the State Examination Committee of
**Regional Social-
International University**
104/0100-Մանկավարժական
Կառավարչություն

awarded the degree of BACHELOR in
in 104/0100-Մանկավարժական
Կառավարչություն

Date - 04 - 04 2019

ՍԵՐՏԻԲԵՐԱՆԻ 1494436

04 - 04 2019 Կրթության և գիտության նախարարություն

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

СЕРТИФИКАТ

Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

Қазақстан Республикасының Білім беру мекемелерінің балабақша меңгерушісінің кәсіби педагогикалық біліктіліктерін арттыруда «Мектепке дейінгі білім беру мазмұнын жаңарту жағдайындағы әкімшілік жұмыстың ұйымдастырушылық-педагогикалық аспектілері»

Тақырыбында қашақтықтан 160 академиялық сағат көлемінде толық оқыту курсы аяқтады

Берілген күні: «10» желтоқсан 2021

окончил(-а) полный дистанционный курс обучения в объеме 160 академических часов на тему «Организационно-педагогические аспекты управленческой работы в условиях обновления содержания дошкольного образования»

Повышение профессионально-педагогического мастерства заведующего детским садом образовательных учреждений Республики Казахстан

Дата выдачи: «10» декабря 2021

Республикалық «Өрлеу» ғылыми әдістемелік орталығының директоры
Директор Республиканского научно – методического центра «Өрлеу»

С. Аубакирова

БЖ №0001832

Нұр-Сұлтан, БЖ №786.81

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
БІЛІКЕЛІК САНАТЫН БЕРУ (РАСТАУ) АРҚЫЛЫ
АТТЕСТАТТАУ ТУРАЛЫ КУӘЛІК

КУӘЛІК

Исмер Аманжол Бобер-май
Аманжол
Бұл білім беру ұйымының қоспасы білім беруші басқарушы органдарының тарапынан расталған.

Бұл құжат 2019 жылғы 08-14 сәуірінде аттестаттау комиссиясының
қарарымен қабылданды.

Педагог-модератор
Мелитай Салғұттай Қошербасқия
(Т.А.Ә. (бұл қоспамен бірге беріледі), көшірі)

2019 жылғы 01-01 ж. 14 сәуірінде сақаты берілді.

Мелитай Салғұттай Қошербасқия (қоспамен бірге беріледі)

Бұл құжат 2019 жылғы 01-01 сәуірінде қабылданды.

Бұл құжат 2019 жылғы 01-01 сәуірінде қабылданды.

Т.А.Ә. (бұл қоспамен бірге беріледі), көшірі

Мелитай Салғұттай Қошербасқия

Мелитай Салғұттай Қошербасқия

Мелитай Салғұттай Қошербасқия

Бұл құжат 2019 жылғы 01-01 сәуірінде қабылданды.

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

УДОСТОВЕРЕНИЕ

УДОСТОВЕРЕНИЕ
ОБ АТТЕСТАЦИИ С ПРИСВОЕНИЕМ (ПОДТВЕРЖДЕНИЕМ)
КВАЛИФИКАЦИОННОЙ КАТЕГОРИИ

Исмер Аманжол Бобер-май
Аманжол

Аманжол

(Т.А.Ә. (бұл қоспамен бірге беріледі), көшірі)

Бұл құжат 2019 жылғы 01-01 сәуірінде қабылданды.

2019 жылғы 01-01 сәуірінде қабылданды.

Педагог-модератор

Мелитай Салғұттай Қошербасқия

(Т.А.Ә. (бұл қоспамен бірге беріледі), көшірі)

Бұл құжат 2019 жылғы 01-01 сәуірінде қабылданды.

2019 жылғы 01-01 сәуірінде қабылданды.

Бұл құжат 2019 жылғы 01-01 сәуірінде қабылданды.

Мелитай Салғұттай Қошербасқия

(Т.А.Ә. (бұл қоспамен бірге беріледі), көшірі)

Мелитай Салғұттай Қошербасқия

Мелитай Салғұттай Қошербасқия

Мелитай Салғұттай Қошербасқия

Бұл құжат 2019 жылғы 01-01 сәуірінде қабылданды.

Бұл құжат 2019 жылғы 01-01 сәуірінде қабылданды.

ПЕДАГОГТЕРДІҢ БІЛІМНІ БАҒАЛАУДАҢ ОТУ ТҰРАЛЫ СЕРТИФИКАТ
СЕРТИФИКАТ О ПРОХОЖДЕНИИ ОЦЕНКИ ЗНАНИЙ ПЕДАГОГОВ

ISSN 0013-788X: 810208400036

ТЖК/ИКТ: 01682480

МОЛДЫБАЙ САНДУҒАШ КӨШЕРБАЙҚЫЗЫ

7. А.В. без боязни жертвовал Ф.И.О. при его падении

29.07.2024

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 101–108

20100130, 1999, 1998, 1997, 1996, 1995, 1994, 1993, 1992, 1991, 1990, 1989, 1988, 1987, 1986, 1985, 1984, 1983, 1982, 1981, 1980, 1979, 1978, 1977, 1976, 1975, 1974, 1973, 1972, 1971, 1970, 1969, 1968, 1967, 1966, 1965, 1964, 1963, 1962, 1961, 1960, 1959, 1958, 1957, 1956, 1955, 1954, 1953, 1952, 1951, 1950, 1949, 1948, 1947, 1946, 1945, 1944, 1943, 1942, 1941, 1940, 1939, 1938, 1937, 1936, 1935, 1934, 1933, 1932, 1931, 1930, 1929, 1928, 1927, 1926, 1925, 1924, 1923, 1922, 1921, 1920, 1919, 1918, 1917, 1916, 1915, 1914, 1913, 1912, 1911, 1910, 1909, 1908, 1907, 1906, 1905, 1904, 1903, 1902, 1901, 1900, 1899, 1898, 1897, 1896, 1895, 1894, 1893, 1892, 1891, 1890, 1889, 1888, 1887, 1886, 1885, 1884, 1883, 1882, 1881, 1880, 1879, 1878, 1877, 1876, 1875, 1874, 1873, 1872, 1871, 1870, 1869, 1868, 1867, 1866, 1865, 1864, 1863, 1862, 1861, 1860, 1859, 1858, 1857, 1856, 1855, 1854, 1853, 1852, 1851, 1850, 1849, 1848, 1847, 1846, 1845, 1844, 1843, 1842, 1841, 1840, 1839, 1838, 1837, 1836, 1835, 1834, 1833, 1832, 1831, 1830, 1829, 1828, 1827, 1826, 1825, 1824, 1823, 1822, 1821, 1820, 1819, 1818, 1817, 1816, 1815, 1814, 1813, 1812, 1811, 1810, 1809, 1808, 1807, 1806, 1805, 1804, 1803, 1802, 1801, 1800, 1799, 1798, 1797, 1796, 1795, 1794, 1793, 1792, 1791, 1790, 1789, 1788, 1787, 1786, 1785, 1784, 1783, 1782, 1781, 1780, 1779, 1778, 1777, 1776, 1775, 1774, 1773, 1772, 1771, 1770, 1769, 1768, 1767, 1766, 1765, 1764, 1763, 1762, 1761, 1760, 1759, 1758, 1757, 1756, 1755, 1754, 1753, 1752, 1751, 1750, 1749, 1748, 1747, 1746, 1745, 1744, 1743, 1742, 1741, 1740, 1739, 1738, 1737, 1736, 1735, 1734, 1733, 1732, 1731, 1730, 1729, 1728, 1727, 1726, 1725, 1724, 1723, 1722, 1721, 1720, 1719, 1718, 1717, 1716, 1715, 1714, 1713, 1712, 1711, 1710, 1709, 1708, 1707, 1706, 1705, 1704, 1703, 1702, 1701, 1700, 1699, 1698, 1697, 1696, 1695, 1694, 1693, 1692, 1691, 1690, 1689, 1688, 1687, 1686, 1685, 1684, 1683, 1682, 1681, 1680, 1679, 1678, 1677, 1676, 1675, 1674, 1673, 1672, 1671, 1670, 1669, 1668, 1667, 1666, 1665, 1664, 1663, 1662, 1661, 1660, 1659, 1658, 1657, 1656, 1655, 1654, 1653, 1652, 1651, 1650, 1649, 1648, 1647, 1646, 1645, 1644, 1643, 1642, 1641, 1640, 1639, 1638, 1637, 1636, 1635, 1634, 1633, 1632, 1631, 1630, 1629, 1628, 1627, 1626, 1625, 1624, 1623, 1622, 1621, 1620, 1619, 1618, 1617, 1616, 1615, 1614, 1613, 1612, 1611, 1610, 1609, 1608, 1607, 1606, 1605, 1604, 1603, 1602, 1601, 1600, 1599, 1598, 1597, 1596, 1595, 1594, 1593, 1592, 1591, 1590, 1589, 1588, 1587, 1586, 1585, 1584, 1583, 1582, 1581, 1580, 1579, 1578, 1577, 1576, 1575, 1574, 1573, 1572, 1571, 1570, 1569, 1568, 1567, 1566, 1565, 1564, 1563, 1562, 1561, 1560, 1559, 1558, 1557, 1556, 1555, 1554, 1553, 1552, 1551, 1550, 1549, 1548, 1547, 1546, 1545, 1544, 1543, 1542, 1541, 1540, 1539, 1538, 1537, 1536, 1535, 1534, 1533, 1532, 1531, 1530, 1529, 1528, 1527, 1526, 1525, 1524, 1523, 1522, 1521, 1520, 1519, 1518, 1517, 1516, 1515, 1514, 1513, 1512, 1511, 1510, 1509, 1508, 1507, 1506, 1505, 1504, 1503, 1502, 1501, 1500, 1499, 1498, 1497, 1496, 1495, 1494, 1493, 1492, 1491, 1490, 1489, 1488, 1487, 1486, 1485, 1484, 1483, 1482, 1481, 1480, 1479, 1478, 1477, 1476, 1475, 1474, 1473, 1472, 1471, 1470, 1469, 1468, 1467, 1466, 1465, 1464, 1463, 1462, 1461, 1460, 1459, 1458, 1457, 1456, 1455, 1454, 1453, 1452, 1451, 1450, 1449, 1448, 1447, 1446, 1445, 1444, 1443, 1442, 1441, 1440, 1439, 1438, 1437, 1436, 1435, 1434, 1433, 1432, 1431, 1430, 1429, 1428, 1427, 1426, 1425, 1424, 1423, 1422, 1421, 1420, 1419, 1418, 1417, 1416, 1415, 1414, 1413, 1412, 1411, 1410, 1409, 1408, 1407, 1406, 1405, 1404, 1403, 1402, 1401, 1400, 1399, 1398, 1397, 1396, 1395, 1394, 1393, 1392, 1391, 1390, 1389, 1388, 1387, 1386, 1385, 1384, 1383, 1382, 1381, 1380, 1379, 1378, 1377, 1376, 1375, 1374, 1373, 1372, 1371, 1370, 1369, 1368, 1367, 1366, 1365, 1364, 1363, 1362, 1361, 1360, 1359, 1358, 1357, 1356, 1355, 1354, 1353, 1352, 1351, 1350, 1349, 1348, 1347, 1346, 1345, 1344, 1343, 1342, 1341, 1340, 1339, 1338, 1337, 1336, 1335, 1334, 1333, 1332, 1331, 1330, 1329, 1328, 1327, 1326, 1325, 1324, 1323, 1322, 1321, 1320, 1319,

and 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679,

концентрации в результате ЭЭГ.

1982 йил 1-сентябрдан 3-сентябрга қўйилган таътил кунлари ҳисобга олинганда, 1982 йилнинг сентябрий ойи 30 кундан иборат бўлади.

Формы и методы работы с детьми: Педагог-модератор

Билгүсүз категория: Тестир-эксперттор			
Индивидуалдык/Искампаага келүүсү	Тест тапшыруучуларынын саны/Количество тестируемых учащихся	Каантартылуучулардын саны/Максимальное количество учащихся	Жааптан берилген балл/Количество набранных баллов
Каантартылуучулардын маалымат системасы, Мектепке дейинги тапшыруучулардын тапшыруучулугу, Мектептин тапшыруучулугу жана окутуучулардын тапшыруучулугу, Директордун тапшыруучулугу, Мектептин тапшыруучулугу.	50	50	34
Бардыгы/Итого	мүмкүн болгон тапшыруучулардын саны	50 баллдан	34

үлгі:	Ақпараттық беріс педагогтардың және кабинетіне мамандықпен өсіп келе жатқан педагогтардың білімін тексеру туралы сертификат беріледі. Тікелей деңгейдегі аттестаттау комиссиясына отыра берген кезек	30	оқулық бағасы	34
-------	--	----	---------------	----

Заявитель: При поступлении на аттестацию в личный кабинет направляется сертификат о прохождении оценки знаний с учетом практики. При подаче заявления на аттестационную комиссию соответствующего уровня предоставляется сертификат с учетом практики.

[illegible]

ҚҰРМЕТ ГРАМОТАСЫ Почетная грамота

ҚҰРМЕТ ГРАМОТАСЫ

Білім жүйесіндегі көп жылғы адал еңбегі,
оскелген ұрпаққа әнегелі тәрбие мен сапалы білім

беруіне жеткен жетістіктері үшін

Нұрсұлтан Назарбаев атындағы «Алматы»

бөбек-жас балабақшасының меңгерушісі

МОЛДЫБАЙ САНДУҒАШ КӨШЕРБАЙҚЫЗЫ

МАРАПАТТАЛАДЫ

Көктебе ауылдық округінің әкімі:

Б.Д.Саметов

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

АЛҒЫС ХАТ

Құрметті Молдыбаева Сандуғаш !

Еліміздің экономикасына қажетті техникалық және кәсіптік білімі бар кадрларды даярлауда кәсіпорындардың орны ерекше.

Осы орайда Жетісу гуманитарлық-техникалық колледжімен білікті кадрлар қалыптастырудағы табысты ынтымақтастығыңыз үшін алғыс білдіремін.

Сіздің кәсіпорныңызға тұрақты даму және оқу орнымен болашақта бірлесіп жасалатын жұмыстарыңызға табыс тілеймін.

Құрметпен,
Министр

А. Аймағамбетов

Астана қаласы, 2022 жыл

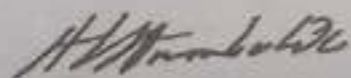
KEMEL USTAZ

СЕРТИФИКАТ

"KEMEL USTAZ"
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛЫ

Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

«KEMEL USTAZ» Республикалық ғылыми-әдістемелік журналында оқу-әдістемелік
материалын жариялағанын растайды

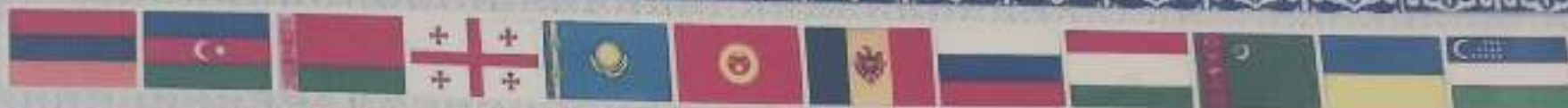
Жанабил М.Е
Директор

Алматы 2023 ж

Тіркеу №001366

“БЕЙБІТШІЛІК ӨЛЕМІ”
(Планета Мира- World of Peace)
Халықаралық Қазақ
Творчестволық Бірлестігі

“БЕЙБІТШІЛІК ӨЛЕМІ”
(Планета Мира-World of Peace)
Международное Казахское
Творческое Объединение

ДИПЛОМ

Құрметті Молдыбай Сандұғаш Көшербайқызы!

“Бейбітшілік әлемі” Халықаралық Қазақ Творчестволық Бірлестігі халықтар арасындағы достық пен ынтымақтастықты нығайта отырып, еліміздің өркендеуі жолында жас ұрпаққа сапалы білім, саналы тәрбие берудегі педагогикалық, ұйымдастырушылық, іскерлік қабілетіңізді жоғары бағалап **“ЛИДЕР ОБРАЗОВАНИЯ”** медалімен марапаттайды.

“Бейбітшілік Өлемі” Президенті
Қазақстан Республикасы білім беру ісінің Құрметті қызметкері
Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі,

А. А. Нұрманов

СЕРТИФИКАТ

Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

«ИННОВАЦИЯ» атты біліктілікті арттыруға арналған
семинар-тренингке қатысқаны үшін берілді.

Семинар-тренинг бағдарламасы:

1. Сабақта қолданатын квест ойындар құрыстыру;
2. Заманауи викториналар
3. Филвордтар құрастыру
4. Nearpod, Quiver платформаларын білім беру жолында қолдану
5. 3D мозайк платформасымен жұмыс жасау
6. Нейрондық желіні қолдану

Принял (а) участие в семинаре-тренинге по повышению
квалификации на тему: «ИННОВАЦИЯ»

Программа семинара-тренинга:

1. Составление квест игры на разные этапы уроков.
2. Разработка викторин по всем предметам.
3. Составление игры "Филворд"
4. Использование платформ: Nearpod и 3D мозаик в современном образовании.
5. Оживление картинок с помощью платформы Quiver.
6. Получение желаемой картинки с помощью искусственного интеллекта.

Директор:

А.Өмірбекқызы

А.Өмірбекқызы

Қазақстан Республикасы Ақпарат және
Қоғамдық даму министрлігі

Altyn bilim kilyu оқу орталығы
Мемлекеттік тіркеу № KZ80VPU00051745

Сертификат

Мо лдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

Халықаралық білім беретін ғылыми- педагогикалық әдістемелік
шығармашылық бағыттағы "ALTYN BILIM KILTY" журналында білім дамыту
саласындағы өз тәжірибесімен бөлісіп әдістемелік материалын жариялағанын
растайды

А.А. Альжанова
Бас редактор:

Алматы қаласы 2025 жыл сәуір айы. Тіркеу №005997

**БІЛІМ ЖОЛЫ
НҰРЛЫ ЖОЛ**

**www.bilimnur.kz
www.bilimnur.org**

СЕРТИФИКАТ

Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

«Білім жолы Нұрлы жол» республикалық журналының 02 (06)
санына материал жарияланды

Материал атауы: «Қазіргі жағдайда мектепке дейінгі білім беру
ұйымын білім беру мен тәрбиелеудің тиімді факторы»

Халықаралық Интернет ресурс www.bilimnur.kz

Жауапты хатшы:

Т. Ж. Аймурзин

KEMEL USTAZ

СЕРТИФИКАТ

"KEMEL USTAZ"
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛЫ

Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

«KEMEL USTAZ» Республикалық ғылыми-әдістемелік журналында оқу-әдістемелік
материалын жариялағанын растайды

Жанабил М.Е
Директор

Алматы 2023 ж

Тіркеу №001366

СЕРТИФИКАТ

Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

«ИННОВАЦИЯ» атты біліктілікті арттыруға арналған
семинар-тренингке қатысқаны үшін берілді.

Семинар-тренинг бағдарламасы:

1. Сабақта қолданатын квест ойындар құрыстыру;
2. Заманауи викториналар
3. Филвордтар құрастыру
4. Nearpod, Quiver платформаларын білім беру жолында қолдану
5. 3D мозайк платформасымен жұмыс жасау
6. Нейрондық желіні қолдану

Принял (а) участие в семинаре-тренинге по повышению
квалификации на тему: «ИННОВАЦИЯ»

Программа семинара-тренинга:

1. Составление квест игры на разные этапы уроков.
2. Разработка викторин по всем предметам.
3. Составление игры "Филворд"
4. Использование платформ: Nearpod и 3D mozaik в современном образовании.
5. Оживление картинок с помощью платформы Quiver.
6. Получение желаемой картинки с помощью искусственного интеллекта.

Директор:

А.Өмірбекқызы

Мемлекеттік тіркеу
№ KZ04VPY00066111

13.02.2024жыл

UDON №2408

ЖАУАПҚЕРШІЛІГІ ШЕКТЕУЛІ
СЕРТИФИКАТ «DARYN USTAZ»
ПЕДАГОГТЕРДІҢ КӘСІБИ БІЛІКТІЛІГІН
АРТТЫРУ ОРТАЛЫҒЫ

ТОВАРИЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕННОЙ
ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ «DARYN USTAZ» ЦЕНТР
ПОВЫШЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ
КВАЛИФИКАЦИИ ПЕДАГОГОВ

СЕРТИФИКАТ

Осы сертификат

Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

(аты-жөні және әкесінің аты (бар болған жағдайда))

**БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ: ИННОВАЦИЯЛЫҚ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ОҚУ ҮДЕРІСІНІҢ ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ**

тақырыбында

(14.11.2025-28.11.2025)

80 академиялық сағат

көлемінде біліктілікті арттыру курсынан өткенін растайды

**Директор
Е.Абдиманапов**

Тіркеу нөмірі: №33476
Берілген күні: 28.11.2025

Надағтма ГРАМОТА

*Білім саласының өркендеуіне қосқан үлесі
және кәсіби шеберлігі үшін «Мұғалімдер
күні» мерекесі қарсаңында*

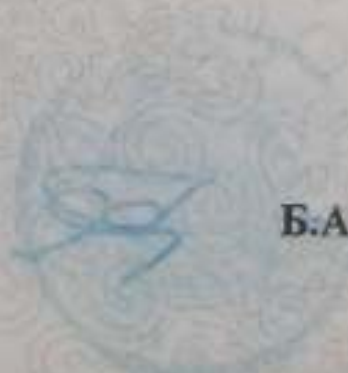
«Алмалы» бөбекжай балабақшасының меңгерушісі

Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

МАРАПАТТАЛАДЫ

Аудандық білім
бөлімінің басшысы

Б.Аманова

N 329

Есік қаласы 2020 ж

ДИПЛОМ

«KEMEL USTAZ»

Республикалық ғылыми-әдістемелік журналы
Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

2022-2023 оқу жылындағы ерекше жетістігі ел ертеңі жас ұрпаққа сапалы білім, саналы тәрбие беру жолында аянбай еңбек етіп, жаңартылған білім мазмұны бойынша мақаласын жоғары деңгейде дайындағаны үшін марапатталады.

Бас редактор:

Жанабил М.Е

Тіркеу №001399

Алматы 2023 ж

ҚҰРМЕТ МАДАҚТАМАСЫ

I дәрежелі

Республикалық ұлыстың ұлы күніне орай ұйымдастырылған
«Қош келдің, Әз-Наурыз» атты педагогтар арасында байқауында балаларды
шындай отырып, белсенділік танытып, өскелең ұрпаққа сапалы білім
беруде атқарып жүрген еңбегі мен жұмыстары
үздік деп танылғаны үшін

Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы
МАРАПАТТАЛАДЫ

Алтынай Абдиганиевна

Директор:

Тіркеу номері:001241

Алматы 2024

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

АЛҒЫС ХАТ

Құрметті Молдыбаева Сандуғаш !

Еліміздің экономикасына қажетті техникалық және кәсіптік білімі бар кадрларды даярлауда кәсіпорындардың орны ерекше.

Осы орайда Жетісу гуманитарлық-техникалық колледжімен білікті кадрлар қалыптастырудағы табысты ынтымақтастығыңыз үшін алғыс білдіремін.

Сіздің кәсіпорныңызға тұрақты даму және оқу орнымен болашақта бірлесіп жасалатын жұмыстарыңызға табыс тілеймін.

Құрметпен,
Министр

А. Аймағамбетов

Астана қаласы, 2022 жыл

Қазақстан Республикасы Ақпарат және
Қоғамдық даму министрлігі

Altyn bilim kiltu оқу орталығы
Мемлекеттік тіркеу № KZ8QVPY00051745

АЛҒЫС ХАТ

Молдыбай Сандуғаш Көшербайқызы

Біз сіздің білім беру және оқыту саласындағы абыройлы да игілікті еңбегіңізді, жоғары кәсіби шеберлігіңізді жоғары бағалаймыз. Біздің журналымыздың оқырмандар арасында кеңінен таралуына зор үлес қосқаныңыз үшін алғыс білдіреміз. Сізге мықты денсаулық, мұқалмас қайрат, шығармашылық сарқылмас толағай табыс пен жасампаздық тілейміз!

А.А. Альжанова
Бас редактор:

Тіркеу №005997

Алматы қаласы 2025 жыл сәуір айы

МАДАҚТАМА

Білім саласының өркендеуіне қосқан үлесі және жоғарғы
деңгейде өзінің кәсіби шеберлігін көрсеткені үшін
Нұргүл Менесбаева атындағы «Алмалы» бөбек- жай
балабақшасының меңгерушісі

Молдыбай Сандугаш Көшербайқызы

МАРАПАТТАЛАДЫ

Көктөбе ауылдық округінің әкесі

Жылкыбеков Ж.

2021жыл

ҚҰРМЕТ ГРАМОТАСЫ

Почётная грамота

ҚҰРМЕТ ГРАМОТАСЫ

*Білім жүйесіндегі көп жылғы адал еңбегі,
өскелең ұрпаққа өнегелі тәрбие мен сапалы білім
берудегі жеткен жетістіктері үшін
Нұргүл Менесбаева атындағы «Алмалы»
бөбек – жай балабақшасының меңгерушісі*

МОЛДЫБАЙ САНДУҒАШ КӨШЕРБАЙҚЫЗЫ

МАРАПАТТАЛАДЫ

Көктөбе ауылдық округінің әкімі:

Б.Д.Саменов

4 870231 730115

МАДАҚТАМА ГРАМОТА

*Қоғамдық белсенділігі мен жеткіншек
ұрпаққа өнегелі тәрбие берудегі жеткен
жетістіктері үшін*

*Сүреңі Менесбаева атындағы «Алмалы» бөбек-жа
балабақшасының меңгерушісі*

Молдыбай Сандуғаш Қошербайқызы

*Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік
мерекесіне орай*

*Қөктебе селолық округі әкімі аппараты
атынан*

Марапатталады

Қөктебе селолық округі әкімі

*ҚАНЫ
ЖАНҒЫРУ*

16.12.2022

Телефон: 86 5778 24

6 жылдық тарихы, 40 мыңнан аса авторы бар басмалы

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-EDUCATIONAL JOURNAL

 EDUNews.KZ
EDUCATIONAL NEWS AGENCY

E DUCATIONAL
S CIENCES
I NDEX

ҰЛЫ
ДАЛА **ҰСТАЗЫ**

VOLUME III • №10 (77) • OCTOBER 2025

Any reproduction of the materials or their extracts is only with written permission of the editors.

The editors are not responsible for the contents.

The editors' opinion may not coincide with the opinions of the authors.

SINCE JANUARY 2019

МОЛДЫБАЙ САНДУҒАШ КӨШЕРБАЙҚЫЗЫ,
ЖШС «Құлыншақ 2019» бөбекжай-балабақшасының меңгерушісі

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ БАСҚАРУ МӘДЕНИЕТІ

Қазіргі заманда мектепке дейінгі білім беру жүйесі қоғамның дамуымен қатар жанарып, инновациялық бағытта өркендеуде. Мектепке дейінгі ұйымды тиімді басқару үшін меңгерушіден жаңа көзқарас, шығармашылық бастама және педагогикалық жаңалықтарды тәжірибеге енгізу қабілеті талап етіледі. Инновациялық басқару мәдениеті — бұл педагогикалық ұжымның кәсіби әлеуетін дамытуға, тәрбие мен оқыту сапасын арттыруға бағытталған заманауи тәсілдер жүйесі. Бүгінгі таңда мектепке дейінгі ұйымдардың басты міндеті — баланың жан-жақты дамуына жағдай жасау. Осы мақсатқа жету үшін меңгеруші ұжымды дұрыс бағыттап, жаңашыл идеяларды іске асыра білуі қажет. Инновациялық басқару мәдениеті — балабақшаның дамуын қамтамасыз ететін негізгі күш. Ол тек жаңа технология енгізу ғана емес, педагогтар мен ата-аналар арасындағы серіктестікті нығайту, балаларға қолайлы тәрбиелік орта құруды да қамтиды. Мектепке дейінгі ұйымдарда басқару процесін инновациялық тұрғыда ұйымдастыру — балабақшаның дамуы мен бәсекеге қабілеттілігінің басты кепілі. Басқарудың инновациялық мәдениеті келесі бағыттар бойынша көрініс табады:

Цифрлық басқару жүйесін енгізу.

Электронды құжат айналымы, педагогтардың жетістіктерін цифрлық түрде қадағалау, ата-аналармен онлайн байланыс орнату — тиімділікті арттырады.

Инновациялық орта қалыптастыру

Меңгеруші ең алдымен ұжымда шығармашылық атмосфера тудыруы керек. Бұл үшін тәрбиешілерге әдістемелік көмек беру, семинарлар өткізу, тәжірибе алмасу алаңдарын ұйымдастыру тиімді.

Мысалы, балабақшада "Жаңашыл тәрбиеші апталығы" өткізу — педагогтарды өз тәжірибесін көрсетуге ынталандырады.

3. Ата-анамен серіктестік қарым-қатынас

Инновациялық басқаруда ата-ананың рөлі ерекше. Ашық есік күндері, ата-аналар жиналысында жаңа әдістермен таныстыру, баланың жетістіктерін көрсету — өзара сенім орнатады. Ата-аналарды балабақша өміріне тарту, олардың пікірін ескеру — заманауи басқару мәдениетінің маңызды бөлігі.

4. Педагогтардың кәсіби дамуы

Меңгеруші педагогтардың жеке дамуына мүмкіндік жасауы тиіс. Курстарға қатысу, әдістемелік әдебиеттермен жұмыс, жаңашыл тәжірибелерді зерттеу — педагогтың кәсіби деңгейін көтереді. Тәрбиешілерді жаңа әдістерге үйрету, шығармашылық семинарлар мен тәжірибе алмасу алаңдарын ұйымдастыру ұжымның кәсіби дамуына ықпал етеді.

Білім беру процесінде жаңашыл технологияларды қолдану.

Мысалы: STEM, ойын технологиясы, жобалау әдісі, цифрлық платформа арқылы оқыту — балалардың қызығушылығын арттырады және нәтижелі білім алуға мүмкіндік береді.

Меңгеруші ретіндегі басты мақсат — инновациялық идеяларды қолдап қана қоймай, оларды жүйелі түрде енгізу. Бұл үшін ұжымда сенімді қарым-қатынас, шығармашылық еркіндік және ортақ жауапкершілік қалыптастыру қажет. Мектепке дейінгі ұйымдардағы инновациялық басқару мәдениеті — бұл заманауи білім беру сапасын арттырудың тиімді жолы. Инновацияны басқару арқылы балабақша ұжымы өз әлеуетін жүзеге асырып, бала тәрбиесінде жоғары нәтижеге жете алады. Әрбір меңгерушінің міндеті — жаңашылдыққа ашық болу, ұжымды ортақ мақсатқа жұмылдыру және үздіксіз даму ортасын қалыптастыру. Инновациялық басқару мәдениеті — бұл заман талабы. Балабақша ұжымы жаңашылдықты игере отырып, өзара қолдау мен шығармашылық бірлікте жұмыс істесе ғана жоғары нәтижеге жетеді. Меңгерушінің басты мақсаты — педагогтарға бағыт беріп, жаңа әдістерді тәжірибеге енгізу арқылы балабақшаның дамытудың жаңа сатысына көтеру. Балабақшада «Инновациялық идеялар бұрышы» ұйымдастыру. Тәрбиешілердің үздік тәжірибесін жинақтап, әдістемелік құрал шығару. Цифрлық технологияларды пайдалану бойынша ай сайынғы тәжірибе алмасу отырысын өткізу.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ

ALTYN BILIM KILTY

10(29)-4/2025

Атырау облысы, Қызылқоға ауданы
«Тасқұдық бастауыш мектебі»
коммуналдық мемлекеттік мекемесі
Бастауыш сынып мұғалімі
Мырзагалиева Токжан Тлековна

Алматы облысы, Еңбекшіқазақ ауданы
Алмалы ауылы, ЖШС Нұргүл Менесбаева
атындағы «Алмалы» бөбек-жай балабақшасы
менгеруші Молдыбай Сандұғаш Кошербайұлы

Мектепке дейінгі балалардың тілдік қабілетін дамытуға арналған әдістер

Аннотация

Бұл мақалада мектепке дейінгі жастағы балалардың тілдік қабілетін қалыптастыру және дамытуға бағытталған тиімді әдістер мен педагогикалық тәсілдер кешені ұсынылады. Ерте жастағы тілдік даму – баланың тұталық, когнитивтік және эмоционалдық өсіп-жетілуінің өзегі ретінде қарастырылады. Тіл – тек қарым-қатынас құралы ғана емес, баланың ойлауын, зейінін, есте сақтауын, әлеуметтік дағдыларын дамытатын күрделі танымдық құрылым. Мақалада тілдік орта құру, сөздік қорды байыту, дыбыстық мәдениет қалыптастыру, ертегі терапиясы, саусақ ойындары, рөлдік диалог және артикуляциялық жаттығулар секілді практикалық әдістер сарапталады. Сондай-ақ, тәрбиеші мен ата-ананың бірлескен іс-әрекеті арқылы баланың сөйлеу белсенділігін арттыру жолдары баяндалады.

Кілт сөздер: мектепке дейінгі тәрбие, тілдік даму, сөйлеу мәдениеті, сөздік қор, ойын әдістері, логопедиялық жаттығулар, тәрбиеші рөлі, ертегі терапиясы

Кіріспе

Тіл – адамның рухани және интеллектуалдық дамуының іргетасы. Мектепке дейінгі кезең – тілдік қабілеттердің қарқынды қалыптасу уақыты, себебі дәл осы кезеңде баланың миы жаңа ақпаратты тез қабылдауға, дыбыстарды, сөздерді және интонацияны еліктей отырып меңгеруге ерекше икемді болады. Тілдік дамуы жақсы қалыптасқан бала өз ойын еркін жеткізе алады, эмоцияларын дұрыс білдіреді, әлеуметтік ортамен жеңіл араласады, әрі танымдық процестері де шапшаң дамиды. Сондықтан мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында тіл дамыту – оқыту мен тәрбиенің басты құрамдас бөлігі болып есептеледі. Бұл үдерісте тәрбиеші баланың тілдік белсенділігін арттырып, сөздік қорын молайтып, байланыстырып сөйлеу қабілетін жетілдіруге бағытталған әдістерді жүйелі және мақсатты түрде қолдануы қажет. Осы мақалада мектепке дейінгі балалардың тілін дамытуға арналған әдістер мен олардың тиімділігін тәжірибелік негізде сыпаттау көзделеді.

Зерттеу мақсаты

Бұл зерттеудің мақсаты – мектепке дейінгі балалардың тілдік қабілетін дамытуға арналған әдіс-тәсілдерді жинақтап, олардың ғылыми-теориялық және практикалық негіздерін ашып көрсету. Сонымен қатар, баланың жас ерекшелігі мен психофизиологиялық даму деңгейін ескере отырып, тәрбиеші мен баланың өзара тілдесімін ұйымдастыру жолдарын ұсыну, сөйлеу мәдениеті мен сөздік қорды жүйелі дамытуға ықпал ететін құралдарды анықтау мақсаты көзделеді.

Зерттеу әдістері

Зерттеу барысында тілдік дамуға қатысты отандық және шетелдік педагогика, психология, логопедия салаларындағы ғылыми еңбектерге теориялық шолу жүргізілді. Сонымен қатар, балабақша тәрбиешілерінің тәжірибесінде қолданылатын практикалық жаттығулар мен әдістемелік тәсілдер (мнемотехника, саусақ ойындары, ертегі терапиясы, артикуляциялық жаттығулар) сараптанып, олардың қолданылу жиілігі мен нәтижелілігі бағаланды. Ойын элементтері арқылы баланың тіл белсенділігін бақылау, оқу іс-әрекеті барысында жасалған аудио/видео бақылау және балалардың сөйлеу әрекеттеріне жүргізілген рефлексивті талдау әдістері қолданылды.

Тілдік дамудың мектепке дейінгі кезеңдегі ерекшеліктері

Мектепке дейінгі жастағы балалардың тілдік дамуы – өте қарқынды әрі ерекше сезімтал үдеріс. Бұл кезеңде баланың есту, көру, тактильді қабылдауы бір-бірімен тығыз байланыста дамып, тіл үйренудің табиғи алғышарттарын қалыптастырады. 2-ден 6 жасқа дейінгі балаларда дыбыстарды ажырату, сөздерді еліктеу арқылы қайталау, интонациялық өрнектерді тану қабілеті күшейеді. Олардың тілге деген қызығушылығы, өз ойын жеткізуге деген қажеттілігі жоғары болғанымен,

сөйлеу аппараттарының толық жетілмеуі, сөздік қордың шектелуілігі қиындық тудыруы мүмкін. Сондықтан тәрбиеші баланың фонематикалық естуін, артикуляциялық моторикасын, сөз тіркесін құрастыру қабілетін біртіндеп дамытатын әдістерді жүйелі түрде қолдануы қажет. Бұл жастағы балалардың сөйлеу дамуы көбіне ойын, қимыл, бейне, ән мен ырғақ арқылы іске асады. Сондай-ақ, тілдің дамуына әлеуметтік орта мен үлгі көрсетуші ересектердің тілі үлкен әсер етеді. Демек, баланың сөйлеуінің дамуы – бұл әлеуметтік ықпал мен биологиялық жетілудің бірлескен нәтижесі. Тәрбиешінің тілдік дамудағы рөлі мен жауапкершілігі

Тәрбиеші – баланың алғашқы тілдік моделі. Ол өзінің сөйлеу мәдениетімен, дауыс ырғағымен, сөздік қорымен, сөйлеу құрылымының нақтылығымен балаға дұрыс сөйлеудің үлгісін ұсынады. Баланың сөйлеуге деген ынтасын ояту үшін тәрбиешінің сөйлеуі түсінікті, анық, көркем және эмоционалды болуы тиіс. Сонымен қатар, тәрбиеші баламен белсенді диалог жүргізуге ұмтылуы қажет, себебі сұрақ-жауап арқылы бала өз ойын білдіруге талпынады. Тәрбиешінің міндеті – баланың репликасын күтіп, оны толықтыру емес, тыңдау және ынталандыру. Баланың сөйлеуіндегі қателікті тікелей емес, модельдеу арқылы түзету – тәрбиешінің кәсіби шеберлігіне жатады. Әсіресе топ ішінде тілдік белсенділігі төмен балаларды назардан тыс қалдырмай, оларды жеке-жеке тілдік ойындарға тарту өте маңызды. Сонымен қатар, тәрбиеші ата-аналармен жұмыс жүргізіп, үй жағдайында да тілдік ортаны қолдауға бағытталған ұсыныстар беруі қажет. Тәрбиешінің өз сөзіне, интонациясына, лексикасына, сөйлем құрылымына жауапкершілікпен қарауы – баланың сөйлеуінің сапалы дамуының кепілі.

Тілдік қабілетті дамытуға арналған тиімді әдістер

Балалардың тілдік қабілетін дамытуда қолданылатын әдістер түрлі бағыттарды қамтуы тиіс: фонематикалық естуді дамыту, сөздік қорды кеңейту, сөйлем құрау дағдысын қалыптастыру, байланыстырып сөйлеу мен тілдің эмоционалды рөлін дамыту. Ең кең таралған және тиімді әдістердің бірі – мимотехника, яғни сөз бен бейне, ырғағы мен қозғалысты байланыстыра отырып есте сақтауға көмектесетін тәсіл. Сонымен қатар, ертегі терапиясы арқылы бала метафоралық ойлауға, оқиға желісін құрастыруға, кейіпкер рөлінде сөйлеуге үйренеді. Саусақ ойындары мен артикуляциялық жаттығулар баланың сөйлеу аппаратының бұзылдықтарын дамытып, анық сөйлеуін қамтамасыз етеді. Рөлдік ойындар мен дидактикалық сөздік ойындар арқылы бала әлеуметтік рөлдерге еніп, нақты жағдайтта сөз қолдануды меңгереді. Мысалы, «Дүкен», «Қонаққа бару», «Саяхат» секілді сценарийлік ойындарда балалар өзара тілдесіп, сұрақ қою, жауап беру, қоспемет айту секілді сөйлеу әрекеттерін меңгереді. Бұл әдістер тек сөйлеу емес, баланың эмоциялық дамуын, сенімділігін, өз ойын білдіруге дайын болуын да қамтамасыз етеді.

Жеке және топтық жұмыста қолданылатын тілдік жаттығулар

Мектепке дейінгі ұйымдарда тілдік даму тек жалпы сабақпен шектелмей, күн тәртібіндегі әрбір сәтте жүзеге асырылуы керек. Балалармен жеке жұмыс кезінде артикуляциялық гимнастика, зерттеуші сұрақтар, затты сипаттау, жұмбақ шешу секілді тапсырмалар ұсынылады. Топтық іс-әрекетте құрылымдық ертегіні жалғастыру, сөзден сөйлем құрау, бейнеге ат қою, заттың қасиетін анықтау, логикалық байланыс құру сияқты жаттығулар тиімді. Баланың тілі мен ойы әрдайым қозғалыста болуы үшін дыбыстық үлгілермен жұмыс жасау, екі-үш қимылмен сипаттауға арналған тапсырмалар, музыкалық фонмен жүргізілетін ырғақты сөйлеу түрлері де пайдалы. Сондай-ақ, тақпақ, жаңылтпаш, өлең оқу – тілдегі ырғақ пен үйлесімділікке сезімталдықты арттырады. Жеке жұмыста балаға дұрыс тыныс алуды, буынмен айту дағдысын үйрету арқылы дыбыстау анықтылығы мен сөйлеу қарқынын реттеу дағдылары дамытылады. Осы жаттығуларды жүйелі жүргізу тілдің артикуляциялық, лексикалық және грамматикалық жақтарын біртұтас дамытады.

Ұсынымдар

Мектепке дейінгі балалардың тілдік дамуын қолдау үшін тәрбиеші жүйелі, жас ерекшелігіне сай әрі баланың жеке ерекшеліктерін ескеретін әдістемені ұстануы қажет. Біріншіден, күн сайын баланың белсенді сөйлеуіне мүмкіндік беру үшін ойын, ертегі, рөлдік жаттығулар және көрнекілікке негізделген сөйлесу тапсырмаларын сабақ пен күн тәртібіне енгізу ұсынылады. Екіншіден, әр баланың сөйлеу деңгейін тіркейтін жеке тілдік карта жүргізу арқылы жетістігін бақылап, қажетті көмек бағыттарын анықтауға болады. Үшіншіден, ата-аналармен бірлескен жұмыстар – үй жағдайында да тілдік ортаның сақталуына ықпал етеді, сондықтан «Бала тілінің күнделігі» немесе «Үйдегі сөйлесу сәттері» сияқты бірлескен тапсырмалар тиімді нәтиже береді. Сонымен қатар, ертегі терапиясын, саусақ гимнастикасын, ырғақты жаңылтпаштарды арнайы жаттығу кешеніне енгізу қажет. Мұның бәрі – баланың сөздік қорын байытып қана қоймай, өз ойын еркін жеткізе алатын сенімді тұлға қалыптастырудың негізі болады.

Қорытынды

Тілдік қабілет – адамның танымдық, эмоциялық және әлеуметтік дамуының өзегі. Мектепке дейінгі кезең – дәл осы қабілеттерді тиімді қалыптастыруға арналған шешуші уақыт. Тәрбиешінің тілге деген қарым-қатынасы, сөйлеу стилі, баламен диалог орната білуі – баланың болашақ өмірінде сөзбен ойлаудың қатынас жасаудың сапасын анықтайды. Сондықтан тілдік дамуға бағытталған әдістер кездейсоқ емес, жүйелі түрде, нақты мақсатпен ұйымдастырылуы тиіс. Бұл мақалада ұсынылған жаттығулар мен тәсілдер – баланың тілдік белсенділігін арттырып, сөйлеуге деген еркіндігін нығайтуға көмектесетін сенімді құралдар. Тіл арқылы ой ашылады, тіл арқылы тұлға қалыптасады. Ендеше, баланың тіліне мұқият қарау – оның болашағына жауапкершілікпен қарау деген сөз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Иванова С.Н. (2020). Развитие речи детей дошкольного возраста. – Санкт-Петербург: Детство-Пресс.
2. Бернштейн Н.А. (2019). Психофизиология речи и мышления. – Москва: Просвещение.
3. М. Баранова, О. Романовская (2021). Сенсорика и артикуляция: упражнения для малышей. – Екатеринбург: У-Фактория.
4. Ақылбекова С.Қ. (2022). Тіл дамыту жаттығулары мектепке дейінгі жастағы балаларға арналған. – Алматы: «Даналық» баспасы.
5. Панфилова Т.Ю. (2018). Сказкотерапия как метод коррекции речевого развития дошкольников. – Новосибирск.
6. www.logopedplus.kz — Логопедтер мен дефектологтарға арналған практикалық жаттығулар базасы (2023)
7. Gordon, T. (2012). Teacher Effectiveness Training: The Program Proven to Help Teachers Bring Out the Best in Students. – Crown Publishing Group.
8. Vygotsky, L.S. (1986). Thought and Language. – The MIT Press.
9. www.zharar.com – Қазақ тіліндегі жаңылтпаштар мен тіл дамыту жаттығулары жинағы
10. Мектепке дейінгі ұйымдарға арналған оқу бағдарламасы (2021). – ҚР Оқу-ағарту министрлігі.